

Bouw moskee aan Vlaanderenstraat vordert

Nieuwe moskee gaat voorjaar 2022 open

Door Henk Schol

Langzaam rijzen de muren van de nieuwe moskee aan de Vlaanderenstraat op. Liggende en staande bakstenen wisselen elkaar af, een precisiewerkje voor de metselaars. Binnen zien we de houten vakken waarin isolatiemateriaal wordt aangebracht en langwerpige sparingen waarin ramen komen. De moskee wordt duurzaam, liefst wordt het een 'nul op de meter'-moskee, vertelt voorzitter Karakaya. Op het dak komen zonnepanelen.

Met de nieuwe moskee krijgen ook (eindelijk) islamitische vrouwen hun gebedsruimte. In het te kleine gebouw aan de Bouwerijstraat in de binnenstad was voor hen geen plek tijdens de vaste gebedsmomenten. Straks is de verdieping in de moskee hun domein. In totaal kunnen er ruim 270 mensen tegelijk worden ontvangen

voor de godsdienstoefening. Het gebouw had idealiter nog een paar graden meer gedraaid moeten staan om een rechte lijn te kunnen maken naar Mekka, meer in het bijzonder naar de daar te vinden Ka 'ba, het eerste heiligdom van de islam. Na een moeizame aanloop is de bouw nu echt op stoom en daar zijn de Turkse initiatiefnemers heel blij mee. Ze leggen uit dat een moskee niet alleen een gebedshuis is, maar veeleer een gemeenschapshuis, een maatschappelijke voorziening ook waar alle mensen, moslim of niet, voor raad en daad terecht kunnen. Het voormalige politiebureau fungeert in feite al als 'cultureel centrum', waar Koranlessen worden gegeven, maar ook 'gewoon' bijles, Cito-training en kookcursussen. Ook wijkbewoners zijn van harte welkom.

GGD gaat met vaccinatiebus de wijk in

Is het er nog niet van gekomen om je te laten vaccineren tegen Corona? Of heb je nog vragen over de vaccinatie? Vanaf donderdag 22 juli tot en met zaterdag 24 juli staat er een vaccinatiebus op het parkeerterrein bij het winkelcentrum in de Hoge Vucht. In deze bus kun je direct dichtbij en gratis gevaccineerd worden. Ook kun je hier al je vragen stellen aan artsen en verpleegkundigen van de GGD.

Prikken zonder afspraak in de bus

Ben je 12-plus en wil je een vrijwillige vaccinatie? Je bent van harte welkom in de vaccinatiebus. Je hoeft hiervoor géén afspraak te maken. Let op: vergeet niet je legitimatiebewijs mee te nemen.

Heb je een vraag over het vaccineren tegen corona? Ook daarvoor kun je terecht in de vaccinatiebus. Onze artsen staan voor je klaar met begrijpelijke antwoorden. Inwoners

zonder afspraak kunnen in de prikbus worden gevaccineerd met Janssen of Pfizer.

Locatie: parkeerterrein winkelcentrum Hoge Vucht.

Donderdag 22 juli: 09:00 – 20:00

Vrijdag & Zaterdag 23/24 juli: 09:00 – 18:00

Het is heel erg belangrijk dat zoveel mogelijk mensen gevaccineerd worden tegen Corona. Als je je laat vaccineren tegen Corona help je verspreiding van het virus tegen te gaan. Je beschermt daardoor je familie, vrienden en kwetsbare mensen. En je zorgt ervoor dat de druk op de zorg minder wordt.

Zomerfestival Hoge Vucht Vooruit

zie pagina 4

Column 3

Zomerfestival 4

Chatime 6

NAC OldStars 8

De buurtcamping 11

Email: wijkraadbredanoord.obn@gmail.com

Bankrelatie: NL61INGB0008460523

Secretariaat

/Postadres: Ad Marijnissen Brusselstraat 362
4826NM Breda.

KvK: V40282808

Telefoon: 06-27260000 -/ 076-5877255

Bestuursleden Wijkraad Breda Noord;

Voorzitter: Leo van den Berg

Secretaris: Ad Marijnissen

Penningmeester: Tonnie Colen

Bestuurslid: Randall Josefa

De wijkraad Breda-Noord (OBN) is op zoek naar enthousiaste mensen

Het bestuur van de Wijkraad Breda-Noord(OBN) is op zoek naar gemotiveerde personen die goed in teamverband kunnen werken. Bent u die persoon en wilt u zich in dienst stellen van de wijken in de Hoge Vucht, neem dan contact op met het bestuur, zie boven!

Wij zullen u hartelijk ontvangen met een lekker bakje koffie

Afhaalpunten Koers:

**Hoge Vucht: Cigo winkelcentrum Hoge Vucht,
Vuchterhage,
huize Raffy, Innovatief Hoge Vucht, De
Wegwijzer, Pluspunt**

Colofon

Ingezonden stukken voor het volgende nummer dienen uiterlijk de 16e van de maand te worden aangeleverd per email :

wijkavontuurhoge vucht@gmail.com

Correspondenten:

Ad Marijnissen, Leo van den Berg,

Redactie :

Raymond van Beek, Ad Marijnissen, Leo van den Berg

Eindredactie :

Ad Marijnissen, Leo van den Berg, Tonnie Colen

Redactietelefoon :

06-23514355

Redactie e-mail :

wijkavontuurhoge vucht@gmail.com

Advertentie verkoop :

Wijkavontuur Hoge Vucht

Vormgeving & Druk :

Jeroen Aerts

DKZET offset rotatie

Klachten bezorging :

Tijdens kantooruren, tel. 0627260000

Wijkkrant Koers is een uitgave van Wijkavontuur Hoge Vucht

WIJKRAAD IS OP ZOEK NAAR:

De wijkraad is op zoek naar hulpmiddelen voor mensen met een kleine beurs. Wij denken aan de volgende artikelen:

- Rollators
- Rolstoelen
- Looprekken
- Loopkrukken
- Muurbeugels
- Steken
- Incontinentiemateriaal
- Sta-op stoelen
- Etc.....!

Gaarne een berichtje naar Ad Marijnissen. Tel.: 06-27260000

Mail: amarijnissen@kpnmail.nl of wijkraadbredanoord.obn@gmail.com

Wij komen het graag bij u ophalen om andere mensen te helpen!

Versjes en liedjes uit grootmoeders tijd

Klompertje

Klompertje en zijn wijfje,
die zouden vroeg op staan,
met botertje en met eiertjes,
om naar de markt te gaan.

Ze waren halverwege,
halverwege de dijk,
toen braken alle eiertjes,
en het botertje viel in 't slijk.

Het speelt 'r niet om haar eiertjes,
maar wel om de mooie doek,
die ze gisteren pas gemaakt had,
van Klompertjes beste broek.

Twee violen

Twee violen en een bas, bas, bas,
en een strijkstok waar geen haar op was.
Twee violen en een trommel en een fluit,
want Marietje die is jarig en de vlaggen hangen uit.

Schuitje varen over de zee.

Schuitje varen over de zee!
Schipper, neem je mijn mamaatje ook mee?
Nee, schipper, nee,
je krijgt ons mamaatje niet mee!

Schuitje varen over de zee!
Schipper, neem jij ons kindje ook mee?
Nee, schipper, nee!
Je krijgt ons kindje niet mee!

Schuitje varen over de zee!
Schipper, neem ons papaatje ook mee?
Nee, schipper, nee,

Je krijgt ons papaatje niet mee!

Hoge Vucht schoon

Het is heel jammer dat slechts een
handjevol mensen aanwezig was
op 12 juni 2021 bij de zwerfvuil actie
in Geeren-Noord

AANLEVERSPECIFICATIES

Artikelen voor Koers graag aanleveren in de volgende bestandstypes:

Tekst: in een Wordbestand
Foto's: in een JPEG-bestand
Advertenties: in een pdf bestand

Tekst en foto's in aparte bestanden aanleveren, dus geen foto's in de tekst plaatsen.

Als er ondertekeningen bij foto's gewenst zijn, dan deze graag op een bestand aanleveren.

De redactie aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van aangeleverde artikelen. Daarom graag de naam van de schrijver of instantie die voor de inhoud verantwoordelijk is toevoegen..

De volgende Koers komt uit in september 2021

Wijkavontuur:

[www.](http://www.wijkavontuurhoge vucht.nl)

wijkavontuurhoge vucht.nl

Bewonersplatform:

www.hogevuchtonline.nl

Column

Doorstroom

Op een mooie zomeravond loop ik nog laat met mijn hondje door de Wisselaar. Het begint al wat te schemeren als een oudere mevrouw met een hondje naar mij toe loopt. Na het gebruikelijke goedenavond, kijkt zij mij aan en zegt: "jij bent toch Leo, die vroeger met zijn ouders daar richting zwembad woonde?" Nadat ik dat beaamd had, gaf ze aan dat haar zoon, vroeger met mij samen op de basisschool De Wisselaar had gezeten. En ja, ik kende haar zoon en ook zijn zus die een paar jaar jonger was. "Jij bent toch actief in de wijkraad?". Ook hier had ontkennen geen zin. "Het zou toch mooi zijn, als er ook iets meer voor oudere bewoners georganiseerd zou worden. Ik woon nu alleen, beide kinderen wonen buiten de stad. Mijn dochter komt iedere week om samen de boodschappen te doen en dan brengt ze de kleinkinderen. Mijn zoon zie ik minder: hij woont in Eindhoven en heeft een goeie baan. Getrouwd en twee leuke kleine koters. Mijn schoondochter, tja, geen kwaie meid, maar hangt toch erg veel aan haar eigen ouders. Alleen toen mijn man stierf vorig jaar, heeft ze me goed geholpen; daar kan ik niks van zeggen."

"Maar dan woon je dus alleen in dat huis. Gaat dat nog?" Ze kijkt me aan en zegt: "eerlijk gezegd, gaat het allemaal wat moeilijker. Je wordt ouder, hè. Lopen wordt lastiger en na dood van Jaap (haar man) heb ik de auto de deur uitgedaan. Gelukkig komt mijn dochter mij halen om boodschappen te doen. Zij vroeg mij ook al of het niet beter was om te verhuizen, naar een leuk flatje, dicht bij winkels. Dan ben je ook van die tuin af. Maar, weet je: ik woon hier al bijna vijftig jaar met plezier. Ik wil hier niet weg. Ik heb altijd gezegd: ze moeten me hier tussen zes planken wegdragen en dat gaat nog gebeuren ook! Laatst die man van de woningbouwcorporatie, die begon er ook over. Of het niet beter was te verhuizen naar een flatje. Dat was ook beter voor de doorstroom, want dan zou mijn woning beschikbaar komen voor een gezin. En bij zo'n flatje is alles gelijkvloers.

Peinzend keek ze naar haar hondje. "Een flatje, daar heb ik niks; hier heb ik mijn tuintje en ik ken de burens. Hier heb ik ook al mijn herinneringen. Jaap heeft toen hij met pensioen ging overal parketvloer gelegd. En de doucheceel betegeld. Echt mooi hoor. Wij hebben hier zo veel lief en leed gedeeld. Als je ouder wordt en alles komt je te ontvallen, zijn herinneringen het enige nog wat bij je blijft. En als ik me niks meer kan herinneren dan moeten ze me maar opruimen naar het verpleeghuis. Verhuizen: ik peins er niet over! Bovendien, waar moeten de kleinkinderen slapen als ze bij oma komen logeren en waar moeten ze spelen? Op het balkon soms? Doorstromen naar een flatje? Mij niet gezien hoor. Maar ik loop nu snel door dan ben ik nog voor het late journaal thuis. Hou doe hé!" Het hondje kreeg een flinke ruk aan de band en in een stevig tempo zette ze de weg naar huis in.

Leo van den Berg

Vooraankondiging !

BURENDAG 25 september 2021

Op zaterdag 25 september willen wij bij Innovatief Hoge Vucht wederom Burendag organiseren. Ook dit jaar is er een loterij met leuke prijzen!

Het leuke van deze loterij is dat je altijd prijs hebt.

Ook is er een terras waar je een kop koffie kan drinken, een hapje kan eten, een rommelmarkt

enz. Een definitieve invulling van de dag volgt. Houd social media in de gaten. Flyers worden op verschillende plaatsen verspreid.

Zet alvast de datum in je agenda en reserveer tijdig een marktkraam voor je spulletjes en/of een versnapering voor de verkoop. OP = OP !!!

We zien je graag op Burendag 2021 zaterdag 25 september 2021 van 11 – 17 uur, Meerhoutstraat 2 bis 4826 EN Breda. Meer info via 076 303 11 43 of innovatiefhogevucht.nl

Klussendienst Innovatief Hoge Vucht

De klussendienst van Innovatief Hoge Vucht voert klussen uit in en om uw huis, wij doen dit voor mensen die het zelf niet kunnen en niet het geld hebben om een commercieel bedrijf in te huren. Mensen zoals u en ik dus.

Van te voren komen er iemand bij u op bezoek om het werk te bespreken en afspraken te maken.

Sommige dingen moeten nu eenmaal door een gekwalificeerde vakman gedaan worden. Maar heel veel kan de dienst zelf oplossen, dit in samenspraak met u als opdrachtgever.

Deze klant heeft meer dan 40 jaar in de Brusselstraat gewoond in een van de huizen en nu moet mevrouw door omstandigheden verhuizen naar een appartement vlakbij.

De klussendienst heeft haar geholpen, mevrouw kent de klussendienst al van uit de tijd dat het nog "Werk aan de wijk" was. Hier liet ze altijd haar fiets repareren en ze vindt het ook leuk dat er zoiets in de wijk bestaat.

Verder volgde ze ook veel cursussen bij de Samenscholing, hier heeft ze veel plezier aan beleefd en ze mist zulke activiteiten heel erg in de wijk. De bibliotheek is ook al weg en er blijft eigenlijk heel weinig over voor de inwoners.

Mevrouw is zelf ook heel handig en deed

vroeger veel zelf, ze weet wel hoe het moet en dat is makkelijk als je de werkzaamheden wil bespreken, ze heeft inmiddels een hele goede band opgebouwd met de vrouwelijke klusser, ze kunnen het goed vinden samen.

De flat zit strak in de verf, zoals ook goed op de foto's te zien is.

De dame die het werk uitgevoerd heeft, vertelt hoe ze deze klus heeft aangepakt, in dit geval was het appartement nog leeg, dat werkt erg prettig en vorig jaar midden in de zomer kon ze gewoon 's ochtends heel vroeg aan de slag en 's middags pauze nemen.

Tijdens het gesprek worden er veel tips uitgewisseld hoe je het beste kunt verven en behangen, het wordt echt een gezellig gesprek.

Verder is er ook nog een wasmachine en een kookplaat aangesloten.

Al met al is mevrouw goed geholpen en heeft er ook een goede band met onze klusser aan overgehouden.

Hiervoor heeft ze een heel schappelijk prijsje betaald.

Hebt u ook een klus in of om uw huis die u zelf niet meer aankunt? Neem gerust contact op met Innovatief Hoge Vucht. De telefoonnummers staan voorin deze krant.

info

Samen werken aan
wonen en wijken

Wat is uw idee voor burendag op 25 september?

Maak kans op een pakket met allerlei spullen om burendag in uw straat of buurt nóg leuker te maken!

Heeft u een leuk idee voor burendag? Vul de lege tekstballon in, maak een foto en stuur het voor 1 september naar info@alwel.nl t.a.v. Albert Bienefelt

Geniet van de zomervakantie!

U kunt ons ook in de zomer bereiken via 088 255 2000

Zomerfestival gesponsord door :

Kaatje Jans

Cappadocia

Chinees-Indisch restaurant Jade

Een aantal gulle wijkbewoners

Poelier Schrouwen

Gezellige ontmoeting van wijkbewoners en werkers

Weer een paar mensen erbij die willen helpen om van Hoge Vucht de wijk te maken waar de mensen niet alleen nú graag wonen, maar dat over een paar jaar nog veel meer doen. Het Zomerfestival van de wijkraad Breda Noord en het Urban Living Lab Breda is een mooie ontmoeting van talrijke wijkbewoners en in de wijk actieve professionals van onder meer de drie corporaties (Alwel, WonenBreburch en Laurentius), van Surplus, het CJG. Even oud-Hollandse als toch verrassende spelletjes brengen er een lach op vele gezichten. Want wie bedenkt het om anno 2021 de games de games te laten en een potje te sjoelen, of te koekhapen! Blikken omgooien? Ook touwtrekken en zaklopen is bedacht, maar daarvoor is de animo nét te gering... Al met al een prima sfeertje op het zonovergoten plein voor de voormalige Schumanschool aan de Meerhoutstraat, waar verschillende wijkactiviteiten onderdak hebben gevonden. Studenten Lenn, Loes en Vincent presenteren er deze middag hun

voorzetten voor verbetering van de communicatie voor jongeren en andere zaken voor de wijk. Verschillende wijkbewoners zijn er die eerder meededen aan de digitale bijeenkomsten over de Bernard de Wildestraat en over de toekomst van de wijk.

Wat staat er op de agenda voor de komende periode: Begin augustus gaan we op zoek naar meer verhalen van wijkbewoners door in de straten op de galerijen met wijkbewoners in gesprek te gaan. Wie mee wil of ons wil ontvangen, hartelijk welkom, kom maar op, meld je via onderstaand e-mailadres!

In de eerste volle week van september roepen we de mensen bijeen die hebben aangegeven dat ze willen bijdragen aan Hoge Vucht Vooruit! In deze bijeenkomst werken we een aantal thema's uit en verdelen we ook taken.

De week daarna komen de studenten binnen die de wijk vanuit Urban Living Lab Breda in de samenwerkplaats Hoge Vucht gaan helpen.

Zomerfestival Hoge Vucht Vooruit

Op zaterdag 25 september viert ook Hoge Vucht z'n Burendag. Behalve heel wat activiteiten, vooral ook voor de kinderen van de wijk, staat deze dag ook in het teken van de toekomst.

En, niet te vergeten: eind augustus is er de Buurtcamping bij Advendo. Daarover lees je elders in deze krant.

Tip: Houd ons in de gaten via het platform hogevochtonline.nl, de website: www.innovatiehogevocht.nl en deze krant.

Tientallen mensen zijn al aan boord. Jij wilt vast ook meedenken en meedoen: Aan behoud van het mooie in jouw buurt, jouw flat, jouw wijk en aan verbetering waar dat nodig is. Of je wilt jóuw verhaal wel eens kwijt. Stuur een berichtje naar: wijkraadbredanoord.obn@gmail.com. Heel hartelijk welkom!!

DE DOLFIJN

De dolfijn behoort tot de walvisachtigen. Er bestaan 2 soorten walvissen t.w.:

Baleinwalvissen, deze vissen hebben geen tanden in hun bek, maar een soort lange draden die op borstharen lijken.

Tandwalvissen, deze vissen hebben wel tanden in hun bek. De dolfijn behoort tot deze groep.

De dolfijn behoort tot de zoogdieren, net zoals de hond, poes, paard etc... Dit wil zeggen dat de dolfijn

levende jongen ter wereld brengt. Een zoogdier is een dier dat de jongen zoogt (melk geeft middels spenen), adem haalt met de longen, warmbloedig is, dus een constante temperatuur van 37° C heeft, en tevens behaard is.

De dolfijn is echter niet behaard, een vacht of pels zou lastig zijn onder water maar op de snuit zie je toch overblijfselen van haren.

VOEDSEL

De dolfijn eet zo'n 8 kg vis per dag. Het dier heeft ongeveer 100 stuks tanden die enkel dienen om glibberige vissen te vangen, de vis wordt geheel doorgeslikt. Achter in de keel zit een kringspier, daar gaat alleen vis door naar binnen en het zoute water blijft buiten. Daar de luchtpijp en de slokdarm zijn gescheiden zal de dolfijn zich nooit verslikken.

VOORTPLANTING

Dolfijnen zijn op een leeftijd van 60 tot 10 jaar geslachtsrijp. De paring kan het gehele jaar door plaatsvinden. Het mannetje kan aan het water proeven of er een bronstige vrouwtje in de buurt is. De draagtijd is 1 jaar. Direct na de geboorte gaat de jonge dolfijn in een reflex naar het wateroppervlak om voor het eerst adem te halen. Tijdens het zogen lengt het jong zijn tong om de tepel van zijn moeder en omdat het jong geen zuigreflex heeft, spuit de moeder de voeding in zijn bek. De melk is vet, stroperig en erg voedzaam. Na ongeveer 3 maanden begint het jong met vissen te spelen en even later probeert hij ze op te eten. Meteen daarna pikt de moeder het jong op en neemt het aan de zijkant van haar lichaam mee, dit heet de stripstream en werkt als een magneet op een magneetbord. Op deze wijze kan de moeder het jong beschermen tegen vijanden en obstakels.

SONAR

De dolfijn maakt een bepaald geluid, dat wordt teruggekaatst door voorwerpen (vis of bijv. rotsen) en wordt via de onderkaak weer opgevangen. Door een vetachtige stof in de kaak wordt het signaal doorgeleid naar het middenoor. Bij een dolfijn wordt

het door de hersenen verwerkt en krijgt het dier een idee wat voor soort voorwerp het is. Bij een tuimelaar reikt de sonar tot ongeveer 100 meter.

ADEMHALING

De ademhaling loopt via een blaasgat boven op het hoofd van de dolfijn. Dolfijnen hebben een log ademhaling, net zoals alle andere zoogdieren. Daar het blaasgat kort boven water is, moet de ademhaling krachtig en snel zijn. Tijdens een show in Harderwijk in het Dolfinarium zie je vaak een dolfijn water omhoog spuiten. Dit doet de dolfijn niet voor de show maar het heeft te maken met temperatuurverschil van de uitgedemde lucht en de omgevingstemperatuur. Het blaasgat is omgeven door veel spieren afgesloten met een soort klepje. De tuimelaar (ook een soort dolfijn) kan wel 15 minuten onder water blijven en sommige soorten wel 1 uur.

DE OREN

De oren van een dolfijn kun je niet goed zien, want het zijn hele kleine gaatjes aan de zijkant van hun hoofd. Dolfijnen kunnen ook heel goed horen, de geluiden die voor mensen te hoog zijn kunnen ze zelfs horen.

DE VINNEN

De meeste dolfijnen hebben 4 vinnen, dat zijn de: 2 borstvinnen, rugvin en de staart. De 2 borstvinnen gebruiken ze om mee te sturen. De rugvin gebruiken ze om stabiel in het water te liggen. De staart zorgt voor de kracht om te zwemmen. Daar komen alle voortbewegingen uit voor een sprong

RUIKEN EN PROEVEN

Ruiken kan een dolfijn vrijwel niet. Het dier heeft het reukzintuig niet nodig want het water zou de reukpapillen tijdens de krachtige ademhaling snel beschadigen.

Proeven kan het dier wel hetgeen je kunt constateren tijdens het voeren, waarbij de dolfijn zeker een voorkeur heeft voor bepaalde soorten vis.

INTELLIGENTIE

Wegens het vermogen om dingen te leren en informatie te interpreteren die ze via hun diverse zintuigen ontvangen worden de dolfijnen tot de intelligentste dieren van het dierenrijk gerekend. Ze hebben een vrij uitgebreide neocortex (dat is de hersenschors, het gedeelte dat bij de mens vooraan het hoofd zit en de waarnemingen verwerkt, ordent, opslaat en daarnaast andere secundaire gedragsuitingen, zoals een scala aan complexe emoties en sociaal gedrag, produceert). Encefalisatiequotiënt (EQ) berekent, welke hersenen een dier op grond van zijn gewicht en zijn aard -in dit geval zoogdier- mag verwachten. Hoe hoger het EQ is hoe sterker de geestelijke vermogens en het aanpassingsvermogen is.

COMMUNICATIE

Op het gebied van communicatie zijn de dolfijnen ook intelligent, de dieren gebruiken 3 verschillende tonen om te communiceren. De mannetjes fluiten of zingen in het paarseizoen om de vrouwtjes aan

te trekken of om de groep te waarschuwen voor dreigend gevaar. Na de bevalling fluiten de moeders dagenlang om de jongen aan hun stem te laten wennen. Ook wordt er gecommuniceerd door middel van verschillende lichaamshoudingen. Zo wil een rechtop staande dolfijn met de kop boven het wateroppervlak de ander duidelijk maken dat er een voorwerp op het water drijft. De geluiden die dolfijnen uitzenden en ontvangen komen van 250 tot 220.000 hertz. De lage geluiden die de dolfijn maakt met zijn voorhoofdsknobbel stellen het dier in staat om voorwerpen te vinden die ontzettend ver weg zijn. De hoge geluiden, die de dolfijn met z'n snuit maakt, bepalen waar voorwerpen liggen die heel dichtbij zijn. Onder water zien dolfijnen even goed als boven water, dat komt door de bijzondere eigenschap van de ooglenzen, deze vervormt namelijk als hij uit het water in de lucht komt. Een dolfijn kan echter niet ruiken.

DE JACHT

Dolfijnen die wat dichterbij de kust leven, jagen alleen en leven in kleine groepen. Ze vallen een prooi aan en daardoor komen ze zeer dicht bij de kust. Soms komen ze in water dat niet dieper is dan 2 meter. De harder is hun favoriete prooi. Op zee leven de zogenaamde grote dolfijnen in groepen van een paar honderd stuks. Ze eten 2x per dag, 's morgens en aan het eind van de middag. Dankzij hun echopeilingsysteem vinden ze snel de visscholen van kabeljauw, makreel, haring of spiering. Als er een gevonden is met het echopeilingsysteem gaan de dolfijnen erop af, waarna ze de school omsingelen. De vissen binnen de school voelen zich gevangen binnen een muur die leeft en raken in paniek. Hierdoor gaan ze op elkaar zwemmen, waardoor de dolfijnen hen makkelijk kunnen vangen. De sterkste dolfijnen storten zich eerst op de prooi, terwijl de zogenaamde bewakers de school in bedwang houden. De jagers vangen de vissen stuk voor stuk en verhinderen ze om weg te glippen door ze met hun (ongeveer 100) tanden vast te grijpen.

LEEFTIJD

De leeftijd van een dolfijn is af te lezen aan de doorsnede van een tand, net als bij een boom vormen zich jaarringen. De tuimelaar kan een maximale leeftijd halen van ruim 40 jaar.

SOORTEN

Er zijn ongeveer 32 soorten dolfijnen. Enkele van hen: de tuimelaar, langsnuitdolfijn, zandloperdolfijn, witsnuitdolfijn, de snaveldolfijn etc.

WAAR KUN JE EVT MET DOLFIJNEN ZWEMMEN?

Israel, in de Rode Zee bij Eilat

Ierland, Dingle Bay

Australië, Newcastle, monkey Mia (ten zuiden van Perth) Nieuw Zeeland, Kiakoura Verenigde Staten, Christi Bay, wateren rond de Florida Keys, Kealakekua Curaçao aan de kust

CHATIME NEWS4KIDS

Kindermagazine ChaTime en Social Work hebben grote plannen voor onze wijk

Stichting Social Work en kindermagazine ChaTime werken vanaf maart 2021 samen. En dat gaat de wijk merken. "Dit is voor ChaTime de kans om kinderen en ouders nog meer te informeren over wat er leeft in hun wijk of buurt. ChaTime geeft de kinderen een platform. Of het nu over vechtscheiding, pesten of liefde gaat, ChaTime maakt het bespreekbaar op kindniveau," legt van Hooijdonk uit, zij is de bedenker

van het kindermagazine. ChaTime is in 2005 bedacht en in 2007 kwam het eerste glossy magazine uit. Gemaakt voor en door kids. Media zijn het middel om dat doel te bereiken. Van Hooijdonk wilde graag de wereld van kinderen verbreden en kinderen van verschillende wijken, buurten en achtergronden met elkaar in contact brengen. En dat is van Hooijdonk zeker gelukt.

Social Work Breda

Bestuurder Social Work, Jan van Haren is enthousiast over de samenwerking. "De doelstelling van Social Work is om kinderen, jongeren en hun ouders te ondersteunen bij opvoeden en opgroeien door de inzet van vrijwilligers, en wij

zijn erg gericht op de jeugd. Wat is dan mooier om met ChaTime samen te kunnen en mogen werken!" Niet alleen de samenwerking is groot nieuws, ChaTime komt weer terug met haar glossy magazine, verspreid op alle basisscholen, en Social Work krijgt een nieuwe naam. Al dit nieuws en meer wordt op de website van www.chatime.nl en op de socials eind juli gepresenteerd.

Kinderen aan het woord

ChaTime geeft kinderen een platform. Of het nu over vechtscheiding, pesten of liefde gaat, Lidia maakt het bespreekbaar op kind-niveau. "Dat is ook waar Social Work voor staat en dat doen zij samen met goed opgeleide en betrokken vrijwilligers. Projecten zoals: Kamers met Kansen, Samen uit Elkaar, Buurtbemiddeling zijn niet meer weg te denken uit onze stad. "Bijzondere projecten, waar we nu ook ChaTime aan toe kunnen voegen", vertelt van Haren.

Meedoen is gratis

Meedoen bij ChaTime is gratis, wil jij reporter worden of wil jij bij de club die jouw wijk of buurt nog vet cooler maakt? Kijk voor meer op www.chatime.nl en mailen kan naar: redactie@chatime.nl

ChaTime naar het Indisch Museum

"Selamat Datang. Welkom." De vrijwilligers van het Indisch museum Arjati begroeten de reporters van kindermagazine ChaTime. Want weet jij, dat Breda een Indisch museum heeft? Achter verzorgingshuis Raffy staat het museum. Het museum is een huis vol herinneringen. Zoals gebruikelijk word je bij Indische mensen altijd ontvangen met eten.

We beginnen met een lekker hapje en we krijgen een bijzonder drankje: rozensiroop. Dit drankje heeft een zoete, rozige smaak en een mooie roze kleur, oeps even wennen, maar wel lekker.

We kijken snel rond en er is super veel te zien in het museum, maar voor we gaan rondneuzen, willen we weten waarom het museum in Breda is gekomen en hoe lang het museum bestaat?

Cultuur en tradities

Elly, werkt als vrijwilliger in het museum en zij vertelt ons trots, dat het museum is geopend op 17 maart 2018. "Met het mu-

seum willen we graag dat onze cultuur wordt bewaard en dat we hier mooie verhalen kunnen vertellen." Niet alleen de verhalen van de vrijwilligers zijn mooi, er is ook super veel te zien. Boeken, hutkoffers, Wajangpoppen, foto's, schilderijen en een kopie van een woonhuis, dat laat zien hoe Europese families leefden in Nederlands-Indië. En.. in de tuin groeit een bananenboom en er worden hete pepers gekweekt. "In onze cultuur is samen eten belangrijk, je mag niet weg voor je gegeten hebt en.. we zijn gek op dansen. In Nederland gaan ze los tijdens de polonaise, maar wij dansen een soort line dance: de Potjo Potjo. Zo leuk", lacht Elly.

Wil jij nou ook naar het Indisch museum? Neem dan eens een kijkje in het museum aan de Joseph Poelaertstraat 1, dat is in de wijk Breda-Noord. Entree is gratis en ze zijn bijna iedere dag geopend. Kijk voor meer op www.arjati.nl of op www.chatime.nl

Namens de reporters Terima Kasih

Word reporter! Durf Jij, Doe Dan Mee!

Kids uit Breda en omgeving kruipen in de huid van nieuwsreporters. Wil jij bij het coolste en vetste redactieteam ooit? Meld je dan nu aan en kom alles te weten over wat hot is bij jou op het schoolplein en of cool is in jouw wijk en buurt!

Wil jij alles weten over liefde, sport en bekende Nederlanders? Mail dan nu de redactie! Vind jij het cool om te schrijven? Wil jij nieuwe vrienden maken en een kijkje nemen achter de schermen van de leukste bedrijven? Mail! Kruip snel achter je computer, iPad, laptop of mobiel en meld je aan.

Ben jij niet bang om een bezoek te brengen aan een museum vol kunst, ben jij nieuwsgierig hoe de gipskamer er in het ziekenhuis uitziet of de kans krijgt om de burgemeester te ontmoeten of..... te kletsen met een prinses of leuker nog? Onze koningin te ontmoeten? Kom dan bij ChaTime News4kids!

Maak jij de leukste foto? Stuur ze op! Wil jij jezelf terugzien op de coolste kindersite van Brabant? Kijk dan snel op www.chatime.nl of mail de redactie en meld je aan: redactie@chatime.nl

Vervolg voorpagina Behoud Turkse cultuur

In de moskee en het naastgelegen cultureel centrum gaan godsdienstigheid en behoud van de Turkse cultuur hand in hand. Volgens het moskeebestuur hoeft deze benadering integratie niet in de weg te staan. "Om te integreren is het belangrijk te weten waar je vandaan komt", zegt voorzitter Karakaya. "Een vreemde taal leer je ook het beste, wanneer je je eigen taal goed onder de knie hebt." Bestuurslid Tek voegt toe: "We proberen van beide culturen het beste te behouden. Islam en christendom delen alle profeten. Een moslim die niet in de profeet Jezus gelooft is geen goede moslim."

"Het allerbelangrijkste", legt imam Ibrahim Sali uit, "is dat je de mensen bij elkaar kunt brengen. Het gaat om de gemeenschap, om de verbinding tussen mensen. Dat mensen een plek hebben waar ze naartoe kunnen, wanneer ze een probleem hebben en waar ze samen kunnen bidden. In de islam geldt bijvoorbeeld dat wanneer iemand echt in geldnood is, de gemeenschap bijspringt. Ook met andere sociale of emotionele vraagstukken zijn mensen hier welkom." Vrijgevigheid naar vermogen is een plicht van moslims.

Sali is sinds een jaar de imam van de Turkse moskee. Hij is opgeleid aan een theologische universiteit in Turkije en is behalve theoloog ook socioloog. Hij is geestelijk verzorger, sociaal leidsman, en voorganger in het gebed. Moslims, zo leert de Koran, die 'over

gezond verstand beschikken', bidden vijfmaal per dag. Dat doen ze, om praktische redenen, veelal thuis of in de werkomgeving. Vrijdag is een heilige dag voor moslims. Dan wordt het in alle moskeeën in het Arabisch uitgesproken gebed stevast voorafgegaan door een 'preek' (ook wel 'conference') in het Turks. Daarin behandelt de imam onderwerpen die te maken hebben met het leven van alledag of actuele vraagstukken.

Hoe ziet de moskee er straks uit?

De bezoekers van de nieuwe moskee betreden die vanaf de Westzijde. Voor mannen en vrouwen zijn er aparte ingangen. Aan die kant is er ook de wasruimte, waar de geloven hun rituele wassing kunnen uitvoeren. Iedereen trekt de schoenen uit voor binnenkomst. De mannen blijven op de begane grond, de vrouwen gaan naar boven. In beginsel mogen mannen en vrouwen in één ruimte bidden, waarbij de vrouwen 'om psychologische redenen' achter de mannen plaatsnemen. Maar in veel moskeeën, ook in deze, is er aparte galerij voor de dames. Voor het gebed knielen en buigen de gelovigen voorover in de richting van Mekka. Midden voor de aanwezigen staat tijdens het gebed de imam in de gebedsnis, voor de preek is er een 'preekstoel'. De moskee krijgt een zeer bescheiden minaret, die niet boven het gebouw uitsteekt. Dat compromis hebben de initiatiefnemers, naar aanleiding van opmerkingen uit de omgeving, moeten maken. Een grote lichtkoepel boven de zaal en enkele kleinere boven de verdieping zorgen voor daglichttoetreding. In september, zo hoopt het bestuur, is de nieuwe moskee wind- en waterdicht. De afwerking neemt nog best wat tijd. De huidige planning is dat de moskee in het vroege voorjaar van 2022 wordt geopend, "als we alle spullen hebben", voegt voorzitter Karakaya daaraan toe. Want de 'aankleding' van een moskee is nog een behoorlijke klus. Tegen die tijd is heel Breda welkom in de moskee op open dagen. Tek: "Iedereen is elke dag welkom, We hebben elke dag open dag."

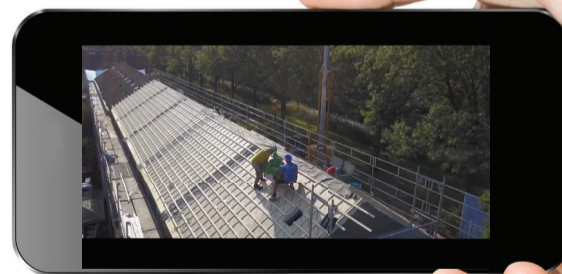
52 woningen worden energiezuiniger in Wisselaar

Harelbekestraat, Rumbekestraat, Zonnebekestraat en Kaaskerkestraat

Bewoonster Tartiel is erg tevreden over het onderhoud aan haar woning in de Harelbekestraat vorig jaar: "Het was super goed geregeld. Laurentius informeerde ons over wat er ging gebeuren en wat we zelf moesten doen, zodat we niet voor verrassingen kwamen te staan. En, ik kon ook altijd naar aannemer Geluk Groep bellen als ik vragen had."

Met stap 2 in dit project laat Laurentius zien goed voor de woningen én de bewoners te zorgen. De 52 woningen staan aan de Harelbekestraat, Rumbekestraat, Zonnebekestraat en Kaaskerkestraat. Sandra is bewonersconsulent en vertelt: "We willen voordelen voor onze bewoners maken. Onze huurders moeten zo comfortabel mogelijk wonen. En met verduurzaming helpen we ze te besparen op hun energierekening. Deze 52 woningen er in het voorjaar van 2022 weer als nieuw uit en klaar voor de toekomst."

Dat er rekening gehouden werd met de bewoners, bewijst Tartiel: "Tijdens de verbouwing was mijn kindje ongeveer zes maanden oud en deed hij nog drie slaapjes gedurende de dag. Pas als hij wakker was gingen de werkmannen boren. Zo zorgden ze voor zo min mogelijk overlast. Heel fijn." Tartiel is dolblij met het eindresultaat. "Het is echt prachtig geworden. Aan de buitenkant ziet het er veel netter uit, helemaal als nieuw. En we merken ook echt iets van de verduurzaming; afgelopen winter hebben we de kachel bijna niet aan gehad. Alleen toen het sneeuwde."

Scan de QR-code op uw mobiele telefoon om de hele video te bekijken

Energiezuinigere woning

- nieuwe daken
- nieuwe kozijnen en nieuw glas
- mechanische ventilatie
- nieuwe isolatie van de buitenmuren
- 6 of 8 zonnepanelen
- elektrisch koken in plaats van op gas

NAC OldStars bij SV Advendo in Hoge Vucht

Alweer vijf jaar bestaat het project NAC OldStars, waar zestigplussers de kans krijgen om op aangepast niveau en een rustig tempo weer te kunnen voetballen. Inmiddels doen al ruim 150 senioren mee aan het project en is NAC OldStars aangesloten bij 11 verenigingen in en rond Breda. Vanaf

komend seizoen behoort ook SV Advendo tot één van deze verenigingen.

Iedere woensdagochtend van 10.00 – 11.00 uur wordt er dan op Sportpark Kadijkje getraind op Walking Football. Dit is een aangepaste vorm van voetbal waarbij rennen en fysiek contact niet zijn toegestaan. Daarnaast wordt er gespeeld op kleine veldjes met kleine doeltjes.

Dit maakt Walking Football een zeer toegankelijke sport voor iedere leeftijd boven de 60 jaar. Naast de Walking Football training is er natuurlijk genoeg

ruimte voor de derde helft.

Na de training wordt er dan ook altijd nog even nagepraat en worden de alledaagse onderwerpen weer even besproken onder het genot van een bakje koffie.

Contributie voor een heel seizoen (40 weken) NAC OldStars bedraagt €100,-. U krijgt hiervoor een NAC OldStars trainingspak in bruikleen, een wekelijks verzorgde training Walking Football, minimaal vier sociale activiteiten per jaar (wedstrijdbezoek aan NAC, voetgolfen, biljarttoernooien, lunchen enzovoort) en deelname aan verschillende OldStars-toernooien.

Wilt u meer informatie over NAC OldStars of wilt u zich alvast inschrijven voor een proeftraining voor de NAC OldStars? Neem dan contact op via de mail met mshoneveld@nac.nl of bel naar +31 (0) 76 521 45 00. U kunt ook kijken op www.nac.nl/oldstars.

HOOFDSPONSOR

RUGSPONSOR

BRONSPONSOR

KLEDINGSPONSOR

HOOFDSPONSOR JEUGD

BUSINESS PARTNERS

Kids Cornelis Florisstraat 25 vieren feestje

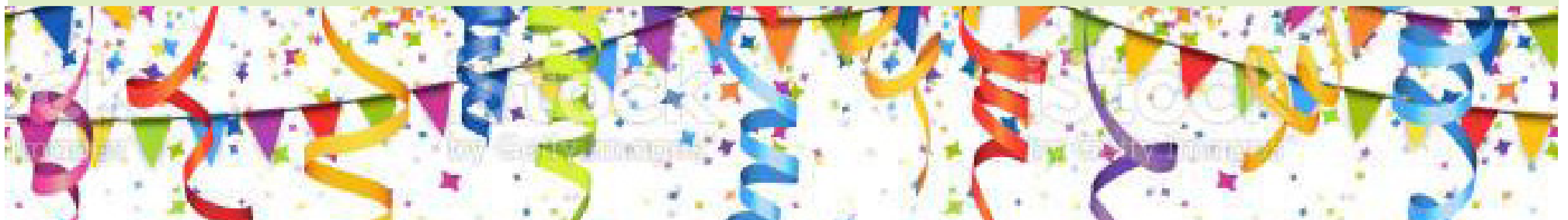

Het is al een tijdje feest bij kinderopvang Bloem en weet jij waarom? Omdat Bloem jarig is en ze wordt 10 jaar. Juf Sujatha maakte er samen met de kinderen een feestweek van! Iedere dag, een week lang, was er van alles in en rondom de Cornelis Florisstraat te beleven. Naast feesten, leren de kinderen veel over de natuur en over wat duurzaamheid is. Maar weet jij wat duurzaamheid betekent? We leggen het even uit. Duurzaamheid betekent dat je rekening houdt met mens, dier en milieu. Je houdt niet alleen rekening met wat iedereen nu nodig heeft, maar ook wat goed is voor later. Als je speelgoed koopt, dan is het belangrijk dat het lang blijft bestaan en dat je het kunt hergebruiken.

Naar buiten

Bloem is zuinig op het milieu en de natuur. In de feestweek werd er dan ook heel veel buiten georganiseerd. De kids van Bloem gingen, gepaard met heel veel fototoestellen, op avontuur in hun wijk. Wat zou er allemaal te beleven zijn in de Hoge Vucht?

Daar weet Jairo wel antwoord op: "Er is hier superveel groen en we hebben een Koeienpad." Alles wat de jonge fotografen tegenkwamen werd gefotografeerd. Ze kwamen de mooiste bloemen, struiken en dieren tegen. Het was weer een leerzame middag bij Bloem en dan te bedenken, dat daar wel iedere dag iets leuks wordt georganiseerd. Zouden ze dan weer van die coole foto's maken?

Sint-Willibrorduskerk (Teteringen)

In het begin van de 16^e eeuw stond er op het dorpsplein van Teteringen al een kapel. Deze was gewijd aan Onze Lieve Vrouw. Nadat de kapel door brand werd verwoest werd deze in 1632 herbouwd als parochiekerk.

Na de 80-jarige oorlog moest de kerk worden overgedragen aan de protestantse gemeente. De katholieke gemeente week uit naar een schuurkerk (Schuilkerk) die in 1688 recht tegenover het raadhuis werd gebouwd.

In 1757 wordt de heilige Willibrord voor het eerst als patroonheilige van deze schuurkerk genoemd. Willibrord was een Engelse priester, die vanuit Ierland in het jaar 690 voet aan wal zette in Katwijk. Hij ging als missionaris onder de Friezen werken en was zo succesvol, dat hij de bijnaam "de apostel der Friezen" kreeg. In 695 werd hij de eerste bisschop van Utrecht. Hij stierf in 739 in het door hem gestichte benedictijnenklooster te Echternach in Luxemburg. Na zijn dood is Willibrordus heilig verklaard. In 1710 had de Parochie van Teteringen een relikwie van de heilige Willibrord gekregen.

Deze relikwie had grote waarde voor de kerk, want het betekende dat de gelovigen een overblijfsel van de heilige in hun midden hadden, waaraan grote krachten werden toegeschreven.

Tijdens de Franse tijd kwam de parochiekerk weer in katholieke handen. De kerk werd afgebroken en vervangen door een nieuwe kerk, terwijl tegelijkertijd ook de schuurkerk werd afgebroken.

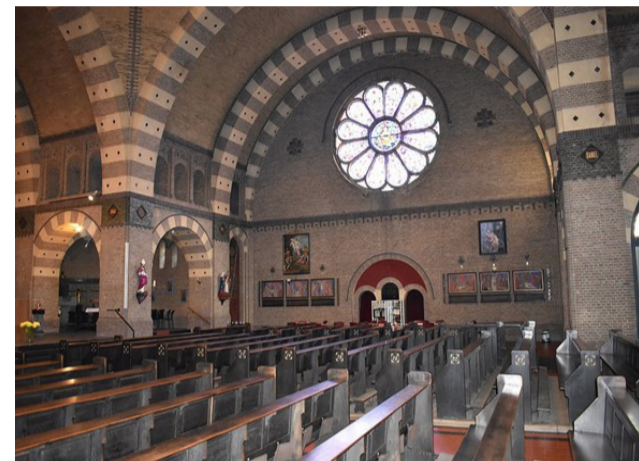

Deze zogenaamde Napoleonskerk werd in 1927 de Willibrorduskerk.

De Sint-Willibrorduskerk in Teteringen is een rooms-katholieke kerk die bevindt zich aan de Kerkstraat 1 en werd ingewijd op 26 september 1927. De kerk is gebouwd als opvolger van de kerk die stond op het midden van de begraafplaats en werd ingewijd op 26 september 1820. De kerk is geklasseerd als rijksmonument.

De huidige Sint-Willibrorduskerk werd ontworpen door Jacques van Groenendael. Het is een bakstenen christocentrische kerk met neobyzantijnse kenmerken. Sommige elementen, zoals het kruis op de toren en de spijlers, zijn uitgevoerd in art-decostijl. Hoewel de kerk het uiterlijk van een kruiskerk heeft, toont het interieur een meer centraliserende ruimte, gelijkend op een ruime zaalkerk. Deze worden gedomineerd door een bakstenen koepel, die aan de buitenzijde van de kerk minder opvallend is. De kerk heeft roosvensters in de voorgevel en zijbeuken. Zoals alle rooms-katholieke kerken heeft ook deze kerk een kruiswegstatie, die is vervaardigd door G. van Geffen

in de periode van 1929 tot 1943. De kerk heeft mooie glas-in-loodramen gemaakt door Joep Nicolas en Jan Willemsen alsmede een beeld van de Heilige Ambrosius. Uit de voormalige schuurkerk stamt een hardstenen doopvont uit 1787. In de kerk hangen een tweetal schilderijen: Een verrijzenis van Christus geschilderd door W. Schaeken uit 1823 en een schilderij van de Heilige Familie uit de 2^e helft van de 17^e eeuw. Ook staat er een schitterend orgel die in 1823 is gebouwd door de Vlaming Jean Joseph Delaheye. Dit orgel is een rijksmonument en uniek in Nederland.

Naast een schuilkerk in de vorm van een schuur is een schuurkerk een sober gebouw, welke de uiterlijke kenmerken heeft van een schuur. Rooms-katholieken, remonstranten, Lutheranen en doopsgezinden zijn voor hun erediensten na de reformatie aangewezen op schuilkerken, ze kwamen dan ook in grote delen van Nederland voor. In de steden waren schuilkerken vooral in huizen en pakhuizen gevestigd, op het platte land was de plaats van samenkomst doorgaans een boerenschuur. In Gilze staat nog een gerestaureerde voormalige schuurkerk.

Keti Koti Breda 2021

Op het Groenedijkplein bij het winkelcentrum Moerwijk is zaterdag 3 juli 2021 een bijeenkomst gehouden voor de herdenking van de afschaffing van de slavernij. Deze jaarlijkse bijeenkomst staat steeds meer in de landelijke belangstelling. Er waren dit jaar diverse TV-programma's aan dit onderwerp gewijd, de burgemeester van Amsterdam heeft namens haar stad excuses aangeboden en radiozender FunX heeft een petitie georganiseerd om van deze dag een landelijke dag te maken. Ook in Breda heeft wethouder De Bie namens de gemeente bij deze bijeenkomst een toespraak gehouden waarin ze onder meer citeerde uit het gedicht wat Amanda Gorman voordroeg tijdens de inauguratie van de Amerikaanse president Biden. Het gaat over respect een waardigheid, maar ook over verbinden. Op internet is een Nederlandse vertaling te vinden. Daarna heeft een theoloog ook een mooie toespraak gehouden over dit onderwerp. Dit alles werd georganiseerd en aan elkaar gepraat door de stichting H.A.S.B. (herdenking afschaffing slavernij Breda) Na de toespraken was er zang en dans door diverse groepen uit de buurt. Ook waren er diverse standjes met boeken en informatie over dit – en aanverwante onderwerpen. De stichting hoopt in de toekomst een plek in het stadscentrum te krijgen om deze bijeenkomst te organiseren.

Eet met je hart!

Op 21 juli vindt de eerste stamtafel plaats bij Hart van Moerwijk.

Wat is daar de bedoeling van?

Er zijn nogal wat eenzame ouderen in onze wijk en samen met stichting Eet met je Hart proberen we daar iets aan te doen. Er zijn mensen uitgekozen door de zorg die wel een steuntje in de rug kunnen gebruiken.

Ken je een eenzame oudere dan kunnen bewoners uit de wijk dit aangeven.

Om de eenzaamheid te bestrijden, krijgen deze mensen een lunch aangeboden bij Hart van Moerwijk. Ook worden deze mensen opgehaald en weer thuis gebracht. En dat allemaal onder begeleiding van vrijwilligers

Sylvia Vergouwen

Hart van Moerwijk

Facelift voor de buurt Biesdonk

door Rob van der Pluijm

Als bewoner van de wijk Biesdonk woon ik hier nu ongeveer 58 jaar.

Het is altijd een bruisende buurt geweest.

Mijn kinderen hebben er op school gezeten de Kennedy school en later het Newman College en zij hebben gesport bij S.V. Advendo.

In de loop der jaren zag ik toch een vorm van verpaupering ontstaan.

Veroorzaakt door verschillende factoren, zoals veel verloop van de bewoners en veroudering van gebouwen waar weinig of geen onderhoud meer aan gepleegd werd. Leegstand was ook een probleem. Gelukkig zijn er de laatste jaren wel stappen genomen. Ik denk dan aan de Biesdonkweg waar nu 2 nieuwe scholen staan en aan de Charleroistraat met twee mooie winkels, die goed aan vraag van de wijk voldoen. En de bouw van de twee appartementencomplexen aan de Namenstraat.

Het oude vervallen gebouw wat vroeger dienst heeft gedaan als lagere school en HBO is gelukkig nu ook weg. Het was een ergernis voor vele bewoners.

Dit complex is door verschillende partijen gerealiseerd. Ik heb wat navraag gedaan bij bewoners en deze zijn allemaal enthousiast. Er komen 28 huurappartementen geschikt voor 1 of 2 personen in verschillende prijsklassen.

De appartementen zijn gasvrij en duurzaam gebouwd met zonnepanelen op het dak. Ook wordt er behoorlijk wat groen omheen gelegd wat aangesloten wordt op het bestaande parkje "KLEIN ARDENNEN". Het onderhoud hiervan gaat naar de gemeente. Hopelijk houden we het allemaal netjes bij.

De officiële opening van de bouw werd gedaan door wethouder Paul de Beer en voormalig eigenaar Martin Greefhorst.

Verwacht wordt dat de bouw begin 2022 klaar zal zijn.

Voor verdere informatie is er een website: www.develdbies.nl

Hopelijk is dit project een goede aanvulling om van Biesdonk weer een fijne en gezellige wijk te maken. Dit moeten we samen doen maar gaat vast lukken!

Een ommetje met Semmie: De Leemputten

Thuiswerken tijdens coronatijd is vooral de hele dag achter de computer zitten. Alle reden om aan het eind van de middag samen met hond Semmie een stevige wandeling te maken. Dit is goed voor zowel Semmie als voor het baasje. Frisse buitenlucht en gezonde beweging. Omdat we intussen de wijk al menig keert doorkruist hebben en ook de Lage Vuchtpolder al meer dan bekend is, hebben wij onze horizon verlegd en bezoeken we alle bossen en landgoederen in de omgeving. Graag nemen wij u in deze rubriek mee op pad. Deze week: De Leemputten bij boswachterij Dorst.

We rijden over de Oude Tilburgse weg en pakken, net voor Rijen, links de afslag naar de Oosterhoutseweg en gaan dan vervolgens het spoor over bij eetcafé De Vijf Eiken. We rijden langs dit eetcafé parallel aan de spoorbaan

de Vijf Eiken op. Aan de rechterzijde bevinden zich nog enige oude panden die herinneren aan de steenfabriek "De Vijf Eiken" die hier in heb verleden was gevestigd. Deze fabriek was ooit één van Nederlands belangrijkste steenbakkerijen. Ten behoeve van deze steenproductie werd in de

directe omgeving leem afgegraven, waardoor grote leemputten ontstonden die vol liepen met water. In 1927 besloot de Bredase sportleraar A. Kuyt hier een natuurbad te beginnen dat hij vernoemde naar de Latijnse vertaling van zijn naam: Surae (=kuitspier). Meer dan 70 jaar was dit een geliefde zwem- en recreatieplas, ook voor de bewoners van Breda Noord. Op het terrein was ook een kanovijver en een restaurant te vinden. In 2006 besloot de gemeente Oosterhout, vanwege de tegenvallende resultaten, de recreatieplas te sluiten en het gebied terug te geven aan de natuur.

Nadat ik auto heb geparkeerd loop ik met Semmie het natuurgebied in. Een lastige barrière vormt het wildrooster, maar Semmie heeft geleerd over de smalle ijzeren strook te lopen die over het rooster is gelegd om fietsers de oversteek mogelijk te maken. Aan de rechterzijde doemen de eerste leemputten al op en, lopend over smalle paadjes langs de waterkant, kijk ik naar de prachtige vegetatie langs de waterkant; het ranke, wonderschone, maar uiterst giftige vingerhoedskruid en de ontluikende waterlelies die een deken vormen over een deel van de plas. Door de verdiepte ligging van de putten, de steile waterkanten

en de rijke begroeiing oogt het landschap sprookjesachtig. Na een kwartiertje wandelen krijgt de begroeiing een meer open karakter; ik ben gekomen bij het oude recreatiebad. Het is moeilijk voor te stellen dat deze verstilde omgeving ooit vol leven was van

zwemmende en zonnende kinderen. Ik loop in noordelijke richting en steek een smalle asfaltweg over die ooit toegang gaf tot de zwemplas en het restaurant. Huppelende konijntjes hebben de belangstelling van Semmie, maar het warme weer heeft een duidelijk temperend effect op zijn jachtinstinct.

Aan de rechterzijde doemt een ander smal asfaltweggetje op: de Honderdbunderweg. Een bunder is een oude oppervlaktemaat, ongeveer vergelijkbaar met een hectare. In

de schaduw van de bomen loop ik verder noordwaarts tot ik bij een kleine kruising kom, waar van een boomstam een gedenkzuil is gemaakt ter herinnering aan flight sergeant Peter Ralph Attwooll die hier op 29 december 1944 met zijn Spitfire crashte. Vanaf zijn basis Woensdrecht was hij met drie andere jachtvliegtuigen rond het middaguur opgestegen om een opslagplaats bij het Wilhelminakanaal in Andel te bombarderen. Hij werd echter geraakt door Duits luchtafweergeschut en probeerde de vliegbasis Gilze Rijen te bereiken. Toen dit niet lukte heeft hij getracht een noodlanding te maken op een open veld, maar belandde in het bos. Peter Attwooll verbrandde levend in zijn cockpit; hij was pas 22 jaar.

Van het kleine monument loop ik westwaarts, genietend van de bosrijke omgeving. De warmte begint echter zijn tol te eisen en ik merk dat boswachterij Dorst zijn naam eer aan doet: ik snak naar een koel glas, maar heb nog een stevige wandeling te gaan voor ik bij de auto ben. Eenmaal daar zo snel mogelijk naar een heerlijk terras!

Recept

Gratin met courgette en zoete aardappelen

(voor 4 personen.
Bereidingstijd: 30
minuten.)

Wat heb ik nodig aan
ingrediënten?

1,5 kilo zoete
aardappelen

2 grote kruimige
aardappels

100 ml melk

20 gr boter

2 courgettes

2 tenen knoflook, fijn
gehakt

100 gr jong belegen
kaas, geraspt

100 gr crème fraîche

¼ bos tijm

¼ bos platte peterselie,
fijngehakt

zout

zwarte peper

olijfolie

Benodigheden:

Bakplaat,
pureestamper en
ovenschaal

Bereidingswijze:

Verwarm de oven voor
op 200 graden Celsius.

Schil de zoete
aardappels en de
kruimige aardappels en
snijd ze in stukken.

Kook samen in een pan
met gezouten water in
15 minuten gaar.

Stamp samen met
melk en boter tot een
grove puree. Breng
op smaak met zout en
peper.

Hak de knoflook fijn en
ris de blaadjes van de
tijm. Meng in een kom
de knoflook met de
tijm, de geraspte kaas
en de crème fraîche.
Breng het geheel op
smaak met peper en
zout.

Snijd de courgettes
in dunne plakken.
Schep de zoete
aardappelpuree in
een ovenschaal en leg
hier dakpansgewijs de
plakken courgettes op.

Smeer het
kaasmengsel over de
courgette en bak de
schotel 20 minuten in
de oven totdat de kaas
is gesmolten.

Garneer met de
gehakte peterselie.
SMAKELIJK!!

Buurtcampingbouwdagen

VOORBEREIDING BUURTCAMPING
27-30 AUGUSTUS

17 JULI
31 JULI
14 AUGUSTUS
13.00U-17.00U
KINDER-
BOERDERIJ
PARKHOEVE

GRATIS
KOFFIE
OF
IJS

VLAGGETJES
&
WEGWIJZERS
MAKEN
TIMMEREN
ZAGEN
VERVEN

BUURTCAMPING@HARTVOORRBREDANOORD.NL |
BUURTCAMPINGBREDANL

2^e editie Swim to Fight Cancer Breda komt eraan!

Op zondag **12 september 2021** organiseert het organisatieteam van Swim to Fight Cancer Breda de 2^e editie van dit prachtige event. De 1^e editie in 2019 was een daverend succes. Met bijna 600 zwemmers is er toen een donatiebedrag van ruim 350.000 euro opgehaald. Door corona ging de editie 2020 niet door maar nu komt dan toch de 2^e editie eraan. En ook dat event wordt een evenement met een lach en een traan en om nooit meer te vergeten.

Breda brengt het samen!

Op 12 september a.s. zwemt jong en oud wederom voor het goede doel met het streven zoveel mogelijk donaties op te halen voor wetenschappelijk kankeronderzoek. Dit is onverminderd hard nodig want kanker is nog steeds doodsoorzaak no. 1 in Nederland. Eén op de drie Nederlanders overlijdt helaas nog steeds aan kanker. Swim to Fight Cancer Breda wil met het event een stevige Bredase vuist maken om zo elke inwoner van Breda e.o. de mogelijkheid te bieden mee te strijden tegen kanker. Om onmacht en verdriet om te zetten in actie voor alle dierbaren die zijn gestorven, die vechten of hebben gevochten tegen kanker. Samen met onze belangrijke partner Amphia en hoofdsponsor JUMBO, brengen we met dit event de zieke kanker op een andere manier onder de aandacht bij de Bredanaars en verbinden we mensen die ziek zijn, familie,

vrienden, bekenden en onbekenden in een sportieve strijd voor het goede doel: Swim to Fight Cancer!

Alternatieve locatie

Als organisatie zijn wij altijd extra alert op de gezondheid van onze zwemmers, vrijwilligers en publiek. Door de coronamaatregelen en onze alertheid op veilig zwemmen en meekijken, hebben we voor deze 2^e editie een alternatieve locatie gekozen omdat de binnenstad nog te onzeker is. We gaan zwemmen in zwembad De Kuil in Breda-Prinsenbeek. Een fantastische plek waar we iedereen veilig kunnen laten meedoen en genieten van deze 2^e editie. Dit jaar is door de huidige situatie een beperkt aantal van 500 deelnemers welkom. Dus als je mee wilt doen, schrijf je dan snel in. De eerste 86 deelnemers zijn al ingeschreven!

Donaties 100% naar kankeronderzoek

Alle donaties die worden opgehaald gaan via Fight cancer 100% door naar KWF kankeronderzoek. De organisatie kan dit garanderen omdat alle kosten van het evenement betaald worden uit de inschrijfgelden van deelnemers en vanuit enkele gulle en enthousiaste sponsors en leveranciers.

Schrijf je nu in!

Wil je je inschrijven, dan verwijzen we je graag door naar de website van Swim to Fight Cancer Breda. <https://www.fightcancer.nl/event/swim-to-fight-cancer-breda>

Meer informatie is op te vragen bij Theo Dekker, projectleider Swim to Fight Cancer Breda.

Contactgegevens Theo Dekker: 06-533 049 65. Klik [hier](#) voor meer informatie over Fight Cancer.

BUURTREPORTERS VOOR DE KOERS GEVRAAGD

De Koersredactie is op zoek naar een buurtreporter in jouw buurt. Heb jij interesse en oog voor buurt evenementen, leuke verhalen schrijven, een interviewtje houden met een markante bewoner of zo maar iemand. Elk idee is welkom.

meld je dan nu aan via:
wijkavontuurhogegevucht@gmail.com

Momenteel zijn we met 4 reporters en zij komen 1x per maand op een avond bij elkaar om de kopijinhoud vast te stellen, de taken verdelen.

Meestal heb je dan nog 2 weken om een artikel aan te leveren aan de redactie. Foto's zijn altijd welkom. Foto's kunnen ook op verzoek door een van onze fotografen gemaakt worden.

Het streven is om opzet en inhoud van de krant samen te doen.

Meld je aan om het ontwerpprogramma voor deze krant te leren.

REPAIR CAFÉS IN BREDA

De locatie Tuinzigt (Rozenkranskerk, Meidoornlaan) is gestopt. Op de 1e zaterdag van de maand is er dus alleen Repair Café in de Haagse Beemden.

Tijden, adressen en contactgegevens

1e zaterdag van de maand
12:00-16:00u
Locatie Haagse Beemden
Centrum Heksenwiel
Heksenwiellaan 2

Contact coördinator: hb.repaircafe@gmail.com.

2e zaterdag van de maand:
geen Repair Café.

3e zaterdag van de maand
12:00-16:00 uur
Locatie Linie
Buurtsalon, Edisonplein 3

Contact coördinator: info@buurtsalon.com

4e zaterdag van de maand 12:00-16:00 uur
(NB: dit is niet altijd de laatste zaterdag!)
Locatie Princenhage
De Dobbelsteen, Doelen 36

Contact coördinator: henk.oomen1948@hotmail.com
rcdobbelsteen@gmail.com

Sudokupuzzel **

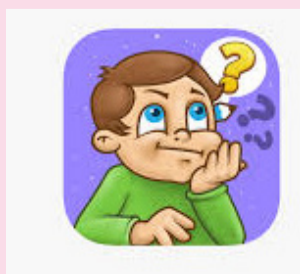
Los de sudoku op en in de middelste rij

kunt u via onderstaande letters het woord vinden.

		1		6		8		
	3		4		5		2	
5			2		3			9
	6	7				2	4	
2								8
	1	5				9	7	
7			8		2			4
	8		9		6		5	
		4		7		6		

1=C 2=D 3=N 4=Y 5=S 6=A 7=I 8=H 9=M

Oplossing puzzel mei 2021: VAKANTIE

INN VATIEF

Hoge Vucht

Stichting Innovatief Hoge-Vucht zoekt begeleiders voor haar klussendienst.

Vind je het leuk om vrijwilligers en stagiaires te begeleiden on the job? Vind je het een uitdaging om je kennis en ervaring te delen?

Dan ben jij de juiste persoon op de juiste plaats.

Innovatief Hoge Vucht is op zoek naar begeleiders in de klussendienst. Klussen worden gedaan bij bewoners in de wijk Hoge Vucht. De klussen omvatten tuinonderhoud, schilderwerk, laminaat leggen enz.

Kijk voor meer informatie op de website: www.innovatiefhogevucht.nl

Heb je interesse neem contact op voor een vrijblijvend gesprek.

Interesse, bel IHV 076-3031143 of 06-27260000

U kunt ook mailen: ihv.breda@gmail.com

Adres: Meerhoutstraat 2Bis 4826EN Breda

Stichting Wijkavontuur Hoge Vucht zoekt vrijwilligers

Vrijwilligers die de wijkkrant Koers willen rondbrengen tegen een vergoeding van 5 euro/cent per krant.

Interesse, bel 076-3031143 of 06-27260000

U kunt ook mailen: wijkavontuurhogegevucht@gmail.com

Adres: Meerhoutstraat 2Bis 4826EN Breda

